

Seletuskiri

põllumajandusministri määruse „Põllumajandusministri 20. mai 2013. a määruse nr 39 „Salmonellooside tõrje eeskiri” muutmise” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Põllumajandusministri määruse „Põllumajandusministri 20. mai 2013. a määruse nr 39 „Salmonellooside tõrje eeskiri” muutmise” eelnõu on koostatud loomatauditõrje seaduse § 29³ lõike 3 ja § 43 lõike 2 alusel.

Eelnõu ja seletuskirja valmistas ette Põllumajandusministeeriumi toiduohutuse osakonna loomatervise büroo peaspetsialist Eva Peegel (625 6546; eva.peegel@agri.ee) koostöös Veterinaar- ja Toiduameti asjaomase valdkonna spetsialistidega. Juriidilise ekspertiisi eelnõule tegi Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Arvo-Mart Elvisto (625 6151; arvo-mart.elvisto@agri.ee) ja keeleliselt toimetas eelnõu sama osakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523; laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu ettevalmistamisel on arvestatud kehtiva määruse rakendamisel esile kerkinud probleeme ning koostöös Veterinaar- ja Toiduametiga on otsitud neile paremaid lahendusi. Kuna määruse üldeesmärk on *Salmonella* perekonda kuuluva bakteril *Salmonella* spp. põhjustatud salmonellooside (sealhulgas inimestel põhjustatud zoonooside), põllumajandusloomadel ja lindudel esinevate salmonellooside õigeaegne avastamine ja asjakohaste tõrjeabinõude rakendamine, siis on määrust täiendatud asjakohaste sätetega.

Eelnõu punktis 1 muudetakse määruse § 5 lõiget 1. Sätte kehtiva sõnastuse kohaselt analüüsitakse proovid veterinaarkorralduse seaduse § 34¹ või toiduseaduse § 52 kohaselt volitatud laboratooriumis. Säte sisuliselt ei muutu, aga selguse huvides sõna „proovid”, mille all on mõeldud § 4 kohaselt kontrolliprogrammi raames võetud ametlike ja käitleja proovide analüüsimist.

Eelnõu punktis 2 muudetakse määruse § 18 lõiget 2. Kuna loomataudi ennetamise ja tõrje seisukohast lähtudes on oluline pidada arvestust *Salmonella* spp. esinemise kohta karjades, loomadel ja lindudel, siis nüüd peab Amet arvestust kõikide tuvastatud *Salmonella* spp. tekitajate üle.

Eelnõu punktis 3 muudetakse määruse § 18 lõiget 4. Kehtivas tekstis hõlmab muudetav sätte selliseid salmonelloositekitajaid ja zoonoosseid haigusetekitajaid, mida ei ole käsitletud määruse §-s 2. Muudatusega lisatakse siia ka need salmonelloosi- ja zoonoossed haigusetekitajad, mis on sätestatud §-s 2, kuid mille suhtes ei rakendatud meetmeid ja abinõusid. Selguse mõttes on lisatud sättesse ka viide §-le 24¹.

Eelnõu punktis 4 jäetakse määruse § 19 lõikest 3 välja esimene lause. Eelnõu punkti 10 kohaselt täiendatakse määrust §-ga 24¹, kus sätestatakse harvaesinevate *Salmonella* spp. haigusetekitajate tuvastamisel looma- ja linnukarjas rakendatavad meetmed ja abinõud. Sellest lähtuvalt on kehtetuks tunnistatud sätte tõstetud ümber loodava paragrahvi lõike 1 punkti 3.

Eelnõu punktis 5 tunnistatakse kehtetuks määruse § 19 lõige 8. Säte on viidud

määruse § 21 koosseisu. Täpsem selgitus on eelnõu punkti 8 selgituse juures.

Eelnõu punktides 6 ja 11 sätestatakse uuesti määruse § 20 lõike 1 punkt 3 ja § 26 lõike 1 punkt 3. Tegu on samasisuliste muudatustega, mistõttu põhjendatakse nende vajadust ühes seletuskirja punktis. Salmonelloosikahtlase toote töötlemise nõudeid muudetakse karmimaks, aga seetõttu ei ole enam vajadust tootest proove võtta (vastavad sätted, mis nägid ette lõpptoote kontrollimise toiduohutuse nõuete kohaselt, tunnistatakse kehtetuks), mis muudab selliste toodete käitlemise odavamaks, ilma et sellest suureneks risk *Salmonella* spp.-ga saastunud toodete turule laskmiseks.

Edaspidi on lihatöötlemisel võimalus valida kahe kuumtöötlemise meetodi vahel: kas kuumtöödelda liha selliselt, et liha sisetemperatuur tõuseb hetkeks 75 °C-ni, või töödelda toodet nii, et liha sisetemperatuuri hoitakse 70 °C juures kaks minutit. Mõlemal juhul on tagatud patogeenide hävimine ja toote ohutus tervisele. Käitlejad tagavad, et kogu tootmisprotsess on pidevalt kontrolli all ja jälgitav. Selleks määratakse enesekontrolliplaanides kohad, kus temperatuurinäitajaid pidevalt kontrollitakse. Õigete temperatuurirežiimide kohaldamisel on toode tervisele ohutu ega vaja lisakontrolli laboratooriumis.

Eelnõu punktides 7 ja 12 tunnistatakse kehtetuks määruse § 20 lõike 1 punkt 4 ja § 26 lõike 1 punkt 4. Kehtetuks tunnistatavad sätted sisaldavad nõuet pärast kuumtöötlemist kontrollida lõpptoodet toiduohutuse nõuete kohaselt, et tagada tootes *Salmonella* spp. hävimine. Kuna muudetakse kuumtöötlemise nõudeid (täpsemalt selgitatud eelnõu punktide 6 ja 11 selgituses), siis puudub edaspidi vajadus proovide võtmiseks.

Eelnõu punktis 8 muudetakse määruse § 21 pealkirja ja teksti. Määruse § 21 sätestab üldnõude, et määruse §-des 19 ja 20 sätestatud kitsendusi ja abinõusid kohaldatakse ka lambal, kitsel ja hobusel salmonelloosi diagnoosimisel. Kuna nimetatud kitsendusi ja abinõusid tuleb kohaldada ka muude põllumajandusloomade suhtes, siis tunnistatakse määruse § 19 lõige 8 kehtetuks ja § 21 laiendatakse vastavalt.

Eelnõu punktis 9 sõnastatakse uuesti määruse § 22 lõike 3 sissejuhatav lauseosa. Eelnõu kohaselt muudetakse määruse § 22 lõiget 3, kus edaspidi sätestatakse üldised abinõud, mida peab loomapidaja rakendama üksnes salmonella-positiivsete ehk kitsendustega karjade suhtes. Karjades, kus aga tuvastatud haigusetkitaja ei kuulu §-s 2 nimetatud salmonelloositekitajate või zoonoosete haigusetkitajate hulka või kuulub §-s 2 loetletud zoonoosete haigusetkitajate hulka, aga selle suhtes ei ole rakendatud kitsendusi, rakendatakse §-s 24¹ sätestatud meetmeid ja abinõusid.

Eelnõu punktis 10 täiendatakse määrust §-ga 24¹. Selles uues paragrahvis sätestatakse asjakohased tegevused karjade kohta, kes on nakatunud *Salmonella* spp.ga, mille määratud serotüüp ei kuulu §-s 2 esitatud salmonelloosi- või zoonoosete haigusetkitajate hulka või kui haigusetkitaja kuulub zoonoosete haigusetkitajate hulka, millele ei rakendu § 18 lõike 1 punktides 1–3 sätestatud kitsendused. Vajadus selliste tegevuste sätestamiseks tekkis järelevalve käigus. Paragrahvis on sätestatud Ameti rakendatavad meetmed selliste karjade suhtes. Amet rakendab looma- ja linnukarjas nakkusallika kõrvaldamiseks ja nakkuse edasise leviku tõkestamiseks ning ristsaastumise vältimiseks ning vastavalt väljaselgitatud epidemioloogilisele olukorrale asjakohaseid meetmeid. Sama paragrahvi lõikes 2

sätestatakse loomapidaja kohustused. Loomapidajal tuleb rakendada § 18 lõikes 4 nimetatud *Salmonella* spp. tuvastamisel looma- või linnukarjas selleks ettenähtud asjakohaseid abinõusid.

Eelnõu punktis 13 muudetakse määruse § 31 lõiget 1, kuna sätte tekst on eksitav. Säte käsitleb kitsenduste lõpetamist pärast loomataudi tõrjemeetmete lõpetamist. Kuna kitsendused saab lõpetada juhul, kui kõik haigusetekiitajad on hävitatud, siis peab olema võimalik selles veenduda. Selleks on ette nähtud nõue, et proovid võetakse pärast desinfitseerimist ja kõik proovid peavad olema negatiivsed. Kuna kõiki kohti, kust proove võetakse (näiteks karjamaa), ei ole võimalik desinfitseerida, siis tuleb sätet vastavalt muuta.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määruse muutmine on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Määruse rakendamisega ei kaasne olulisi mõjusid, sest muudetud määrus korrastab kehtiva määruse nõudeid ning täpsustab teatud *Salmonella* spp. leiu puhul rakendatavaid meetmeid ja abinõusid.

Määruse rakendamine tagab parema valmisoleku tõkestada operatiivselt salmonelloosi ja inimese terviseohutuse seisukohalt oluliste zoonossete haigusetekiitajate levikut Eestis.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei too endaga kaasa lisakulutusi riigieelarve vahenditest, samuti ei kaasne määruse rakendamisega tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse õigusaktide eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Sotsiaalministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Veterinaar- ja Toiduametile.

Määruse muutmisel ja nõuete korrastamisel on kaasatud Veterinaar- ja Toiduameti spetsialiste ning arvestatud nende ettepanekuid ja arvamusi.